

EL HİJYENİ TANIMI VE GENEL KAPSAMI

El Hijyeni: Herhangi bir el temizliği eylemi için kullanılan genel bir tanımdır.

El hijyeni; El yıkamayı, antiseptik el yıkamayı, alkollü el antiseptiği ile el ovalamayı, cerrahi el antisepsisini, antisepsi/dekontaminasyon/bakterilerden arındırmayı, El bakımını, El temizlemeyi, El dezenfeksiyonu, Hijyenik el antisepsisini, Hijyenik el yıkamayı kapsar.

El Hijyeni Ürünleri

Alkol bazlı el ovma ürünleri: Ellere uygulanmak için tasarlanmış ve mikroorganizmaların çoğalmasını engelleyen alkol içerikli karışımlar (sıvı, jel veya köpük). Bu ürünler katkı maddeleri, diğer aktif içerikler ve nemlendiricilerle birlikte bir ya da daha fazla türde alkol tipi içerebilir

Düz Sabun: Antimikrobiyal ajan içermeyen veya çok düşük konsantrasyonda antimikrobiyal ajanın, yalnızca koruyucu etkisinden faydalanmak üzere eklendiği deterjanlardır.

Antimikrobiyal sabun: Antimikrobiyal ajan içeren deterjanlardır

El Hijyeni Uygulamaları

Antiseptik / Antimikrobiyal el yıkama: Elleri su ve sabunla veya antiseptik ajanlar içeren deterjanlarla yıkamak.

Antiseptik el ovma (el ovma): Su kullanmaya ihtiyaç duymadan ve durulama veya havlu yada başka türlü kurulama gerektirmeyen antiseptik bir el ovma ürününü mikroorganizmaların üremesini engellemek veya azaltmak için uygulamak.

El Antisepsisi /Dekontaminasyon /Mikropları uzaklaştırma: Antiseptik bir el ovma ürününü uygulayarak veya antiseptik bir el yıkama ürününü kullanarak mikroorganizmaların üremesini engellemek veya azaltmak.

El Bakımı: Cilt irritasyonu riskini azaltmaya yönelik eylemler.

El Yıkama: Elleri sabun ya da antimikrobiyal sabun ve suyla yıkamak.

El Temizleme: Kir, organik maddeler veya mikroorganizmaların fiziksel veya mekanik olarak uzaklaştırılması amacıyla gerçekleştirilen el hijyeni uygulamaları.

El Dezenfeksiyonu: Dünyanın bazı bölgelerinde yaygın bir şekilde kullanılan bir terimdir ve antiseptik el yıkama, antiseptik el ovalama, el antisepsisi / dekontaminasyon / mikropları uzaklaştırma, antimikrobiyal sabun ve suyla el yıkama, hijyenik el antisepsisi veya hijyenik el ovma gibi kavramlara atıfta bulunur.

Hijyenik El Yıkama: Antiseptik bir el yıkama ürünüyle cilt florasını etkilemeden, geçici florayı azaltmak amacıyla ellerin yıkanması anlamında kullanılır. Geniş bir spektruma sahiptir, ancak hijyenik el ovmadan daha az etkili ve daha yavaş tesirlidir.

Cerrahi Amaçlı El Antisepsisi /Elleri Ameliyat İçin Hazırlama: Ameliyat yapacak ekip tarafından, ciltteki kalıcı florayı azaltmak ve geçici florayı yok etmek amacıyla, ameliyat öncesinde gerçekleştirilen antiseptik el yıkama veya antiseptik el ovalama işlemidir. Bu tür antiseptikler genellikle kalıcı antimikrobiyal aktiviteye sahiptirler.

Cerrahi Amaçlı El Yıkama: Ameliyat öncesi ellerin yıkanması terimi, antimikrobiyal sabun vesu ile ellerin ameliyata hazırlanması anlamında kullanılmaktadır.

Cerrahi Amaçlı El Ovma: Ameliyat öncesi susuz ve alkol bazlı el ovma ürünleriyle ellerin ameliyata hazırlanması anlamında kullanılmaktadır.

İlişkili Terimler

Gözle Görülebilir Biçimde Kirlenmiş Eller: Üzerinde kir veya vücut sıvılarının açıkça görülebilir durumda olduğu eller.

Etki /Etkili: Bir el hijyeni formülünün laboratuvarında veya canlılar üzerinde test edildiğinde, uygulanmasına bağlı olarak ortaya çıkan (olası) tesir.

Etkinlik /Etkin: Saha testleri gibi, el hijyeni formülünün enfeksiyonların çapraz bulaşması veya direnç oranları üzerine etkisinin izlendiği ve el hijyeni ürünlerinin test edildiği klinik koşullar.

EL HİJYENİNİN HASTANE İÇİN ÖNEMİ

Usulüne uygun el yıkama hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde en basit yöntemdir. Yetersiz el hijyeni, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde halen yaygın olarak görülen hastane enfeksiyonlarına neden olan başlıca etmenler arasında yer almaktadır. Yüksek morbidite, mortalite ve tedavi maliyetine neden olan bu enfeksiyonlardan korunmaya yönelik tedbirlerin başında, yeterli el hijyeninin sağlanması gelir.

Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlar hasta güvenliğiyle ilgili önemli sorunlardan birisidir. Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlar; hastanede uzamış yatışa, hastalarda uzun süre normal yaşamdan uzak kalmaya, mikroorganizmalarda antimikrobiyal direncinde artışa, artmış maliyete ve ölüme sebep olmaktadır. Bu tür enfeksiyonların önlenmesi hastanemizin öncelikli amacıdır.

El hijyeni sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların ve antimikrobiyallere dirençli patojenlerin yayılımının önlenmesinde en önemli ve en basit enfeksiyon kontrol önlemidir. Yapılan araştırmalarda el hijyeninin Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların oranlarını ve dirençli patojenlerin bulaşını azaltmadaki etkisi gösterilmiştir. El hijyenine uyumun %90'dan %25'e düştüğü dönemlerde hastane enfeksiyonlarının dört kat arttığı görülmüştür.

EL HİJYENİYE İLGİLİ GENEL HASTANE HEDEFLERİ

Hastane enfeksiyonlarından korunmak için el hijyeninin 5 endikasyon ilkesine göre yapılması amaçlanmaktadır. 5 endikasyon; hasta temas öncesi, hasta temas sonrası, aseptik işlemlerden önce, vücut sıvılarıyla temas sonrası ve hasta çevresiyle temas sonrasını kapsamaktadır. Hastanemiz el hijyeni uyum oranı için hedef değer %90 olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte alt göstergeler bazında da (5 endikasyon bazında, meslek gruplarına göre ve bölüm bazında) analizler yapılmakta ve hedef değer yakalanması amaçlanmaktadır.

SÜREKLİ İYİLEŞTİRME STRATEJİSİ

El hijyenine uyumun geliştirilmesine yönelik etkin stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması çok önemlidir. Hastanemizce kullanılan stratejiler;

1.Eğitim: El hijyeninin önemi, el hijyeni endikasyonları, el hijyeni sağlama yöntemleri ve uygulama, eldiven kullanımı ile ilgili kurallar, el antiseptikleri ile ilgili genel bilgiler, "El Hijyeni İçin 5 Endikasyon", alkol bazlı el antiseptikleri ile ilgili alınması gereken güvenlik önlemleri hakkında çalışanlara eğitimler yapılmaktadır. Eğitimler; meslek grupları ve bölümlere, çalışanların bilgi ve davranış düzeylerine göre yıllık olarak planlanır. İşe yeni başlayan çalışanlara genel oryantasyon programı içinde el hijyeni eğitimi yapılır.

2. Denetleme ve Geri Bildirim: Sahada yapılan el hijyeni uyum gözlemleri ve geri bildirimler sonucunda tespit edilen uygunsuzluklara yönelik alınan önlemler el hijyeninin sürekliliğinin sağlanması için önemlidir.

3. Hatırlatıcıların Kullanılması: El hijyeni politikası tüm birimlerde izlenilebilir durumda olup, <https://egemed.com.tr/soke-hastanesi/> web sayfasında paylaşılmaktadır.

4. El hijyeni Uyumunun Değerlendirilmesi:

Hedeflerin belirlenmesi: Hastane el hijyeni uyumuna yönelik hedef değer belirler ve bu değeri yakalamaya çalışır. (Hastanemiz için hedef değer %90'dır.)

Performansın ölçülmesi: Hastanenin ilgili birimlerinde el hijyeni uyum oranı EL HİJYENİ GÖZLEM FORMU ile 5 endikasyon kuralına göre gözlem yapılarak ölçülür.

Sonuçların değerlendirilmesi: 5 endikasyon bazında, servis bazında ve meslek bazında ölçümler.

İyileştirme: tespit edilen olumsuzluklara yönelik iyileştirme faaliyetleri planlanır ve uygulanır. müdahalelerinin kısa ve uzun vadeli etkilerinin değerlendirilerek sürekli iyileştirme sağlanmaya çalışılır

5. Anket uygulama: Çalışanların "El Hijyeni İnanç Ölçeği" gibi ulusal ve uluslararası geçerliliği olan ölçekler ile yılda bir ölçülür. Ölçümler sonucuna göre iyileştirmeye yönelik gerekli faaliyetler yapılır.

6.El hijyeni ürünlerinin kullanım miktarı: El hijyeni ürünlerinin kullanım miktarları takip edilir. 3 Aylık analizleri yapılır ve sonuçlarına göre iyileştirmeye yönelik gerekli faaliyetler yapılır.

7. El hijyeni ekibi: El hijyeni koordinatörü ve ekip üyelerinden oluşmaktadır. El hijyeni ile ilgili çalışmalar,gözlemler ve uygulamalardan sorumludurlar.

YÖNETİCİLER VE ÇALIŞANLARIN EL HİJYENİYLE İLGİLİ TEMEL SORUMLULUKLARI

Sağlık çalışanları,

- ✓ Hastaya ve işleme uygun yöntemi belirleyerek el hijyenini sağlamalıdır.
- ✓ El hijyeni ile ilgili hastanenin oluşturduğu talimatlara göre hareket etmelidir.
- ✓ Verilen eğitimlere katılım sağlanmalıdır.
- ✓ Sahada tespit ettikleri malzeme ve ekipman eksikliklerini yönetime iletmelidir.

Yöneticiler,

- ✓ El hijyeni stratejilerini ve hasta güvenlik kültürünü teşvik eden koşullar oluşturmalıdır.
- ✓ Sağlık çalışanlarının el yıkama için güvenli ve sürekli su kullanabilecekleri lavabolara erişimleri sağlanmalıdır.
- ✓ Sağlık çalışanları için hasta bakım verdikleri ortamda kolayca erişebilecekleri alkol bazlı el hijyeni ürünleri sağlanmalıdır.
- ✓ El hijyenine uyum kurumsal bir öncelik haline getirilmeli ve el hijyeniyle birlikte enfeksiyonu önlemeye ve kontrol altına almaya yönelik diğer aktivitelerde gerekli liderlik, finansal ve yönetsel destek sağlanmalıdır.
- ✓ El hijyeni eğitimi ve enfeksiyon kontrol eğitimleri planlanmalıdır.
- ✓ Alkol bazlı el hijyen ürünlerinin üretimi ve saklanması ulusal güvenlik talimatlarına ve yerel yasal düzenlemelere uygun olmalıdır.
- ✓ El hijyenine uyum analizleri yapılmalı tespit edilen eksikliklere yönelik iyileştirme faaliyetleri başlatılmalıdır.

EL HİJYENİ İLE İLGİLİ DOKÜMANLAR

El hijyeninin sağlanması konusunda hastanemizce kullanılan dokümanlar;

- ✓ Enfeksiyon Kontrolü Ve Önlenmesi Prosedürü,
- ✓ Enfeksiyon Kontrol Planı,
- ✓ El Hijyeni Talimatı,
- ✓ İzolasyon Prosedürü,
- ✓ İzolasyon Önlemleri Talimatı
- ✓ El Hijyeni Talimatı,
- ✓ Eldiven Kullanma Talimatı'dır.

HAZIRLAYAN
KALİTE BİRİM SORUMLUSU

KONTROL EDEN
KALİTE DİREKTÖRÜ

ONAYLAYAN
BAŞHEKİM

